

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 6 listopada 2012 roku

ZEW/500/31/2011/MK

**Pani
Krystyna Szumilas
Minister
Edukacji Narodowej**

Szanowna Pani Minister,

w trosce o dobro dzieci zleciłem podczas minionych wakacji przeprowadzenie kontroli wypoczynku letniego zlokalizowanego na terenie całego kraju. Po dokonaniu analizy zgromadzonego materiału chciałbym przedstawić Pani Minister uwagi pokontrolne oraz swoje spostrzeżenia w tym zakresie (informacje o wynikach kontroli przesyłam w załączeniu).

1. Na pewno podkreślenia wymaga fakt, że tylko 62 spośród 4283 uczestników kontrolowanych przeze mnie miejsc wypoczynku poza miejscem zamieszkania to dzieci z niepełnosprawnością (co stanowi zaledwie 1,4 % wypoczywających). Niewiele lepiej przedstawia się dostępność dla dzieci z niepełnosprawnością ruchową badanych obiektów, w których zorganizowano wypoczynek (około 10%). Tak więc bez wątpienia dostrzegam konieczność podjęcia działań w celu poprawy dostępu dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością do wypoczynku organizowanego w gronie rówieśników.
2. W ok. 35 % miejsc wypoczynku poza miejscem zamieszkania kontrolujący stwierdzili brak przestrzegania przepisów prawa w zakresie organizacji i nadzorowania wypoczynku. Wskazaniem byłoby zatem podjęcie działań informacyjnych mających na celu pogłębienie znajomości przepisów prawa obowiązującego organizatorów, kierowników i wychowawców wypoczynku dzieci i młodzieży.
3. Mój niepokój budzi fakt, że osoby zatrudniane jako wychowawcy wypoczynku dzieci

i młodzieży nie muszą przedstawiać zaświadczenia o niekaralności. Uważam, że w trosce o przebywające pod ich opieką dzieci (analogicznie do zapisu art. 10 ustawy Karta Nauczyciela) konieczne jest uzupełnienie uregulowania § 12 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania o konieczność sprawdzenia, czy wychowawca posiada pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z praw obywatelskich, czy nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne lub dyscyplinarne lub postępowanie o ubezwłasnowolnienie oraz czy nie był karany za przestępstwo popełnione umyślnie.

Mając na względzie jak najlepszą ochronę praw dziecka, na podstawie art. 10 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), proszę Panią Minister o uwzględnienie moich uwag. Jednocześnie wyrażam nadzieję, że wspólne działania Ministra Edukacji Narodowej i Rzecznika Praw Dziecka przyczynią się do zagwarantowania dzieciom nie tylko w pełni bezpiecznego, ale także atrakcyjnego wypoczynku podczas ferii i wakacji szkolnych.

Z wyrazami szacunku
Marek Piłchowski

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

DZSE-KT-613-6/12

Warszawa, 06 grudnia 2012 r.

Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Ministrze

dziękuję za przekazanie wyników oraz uwag pokontrolnych wypoczynku letniego w roku 2012. Niniejsza informacja zostanie przekazana kuratorom oświaty i będzie pomocna przy organizacji kolejnego sezonu wypoczynkowego dzieci i młodzieży.

Odpowiadając na skierowane w piśmie ZEW/500/31/2011/MK do Ministra Edukacji Narodowej uwagi pokontrolne oraz spostrzeżenia dotyczące kontrolowanych przez pracowników Biura Rzecznika Praw Dziecka turnusów wypoczynkowych, uprzejmie informuję:

1. Wypoczynek dzieci i młodzieży szkolnej organizowany jest zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz. U. Nr 12, poz. 67, z późn. zm.)*.

§ 5 niniejszego rozporządzenia wskazuje, że przy rekrutacji uczestników priorytetowo traktowane są dzieci:

- będące sierotami, wychowankowie domów dziecka oraz innych placówek opiekuńczo-wychowawczych, a także rodzin zastępczych,
- z rodzin wielodzietnych, żyjących w trudnych warunkach materialnych,
- z zaburzeniami somatycznymi potwierdzonymi zaświadczeniem lekarskim i zamieszkujące w środowisku ekologicznie zagrożonym.

Środki finansowe przeznaczone na wypoczynek dzieci i młodzieży planowane są corocznie w budżetach wojewodów. W 2012 r. na ten cel w budżecie państwa zaplanowano 29 591 tys. zł. Środki te rozdysponowane zostały przez kuratoria oświaty. Z informacji przekazanych przez kuratoria oświaty nabór dzieci na wypoczynek odbywał się przy współpracy z powiatowymi centrami pomocy rodzinie, gminnymi ośrodkami pomocy społecznej oraz innymi organizacjami pożytku publicznego działającymi lokalnie.

Dodatkowo w bieżącym roku Minister Edukacji Narodowej rekomendował, by przy podejmowaniu decyzji dotyczących finansowania bądź dofinansowania wypoczynku dla dzieci i młodzieży także priorytetowo traktować formy wypoczynku, które przewidują udział w nim dzieci z niepełnosprawnością.

Z informacji pozyskanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wynika, że dzieci niepełnosprawne korzystają z dofinansowania różnych form wypoczynku. Dofinansowanie dotyczy uczestnictwa dzieci niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych oraz dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki niepełnosprawnych. Na powyższy cel PFRON wydatkował blisko 22 000 tys. zł., a z tej formy wypoczynku skorzystało blisko 53 tys. uczestników, w tym ponad 11,5 tys. opiekunów dzieci i młodzieży.

Minister Sportu i Turystyki również wspiera finansowo zadania związane z organizacją wypoczynku dzieci niepełnosprawnych. Dofinansowanie dotyczy obozów sportowych dla osób niepełnosprawnych, w tym obozów sportowych dla dzieci i młodzieży. Według danych przekazanych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki z tej formy wypoczynku w 2012 r. skorzystało blisko 3,5 tys.

osób, przy zaplanowanych na ten cel środkach finansowych w wysokości 3 100 tys. zł.

2. Odnosząc się do propozycji podjęcia działań informacyjnych, dla organizatorów wycieczek, mających na celu pogłębianie wiedzy z zakresu przepisów, które obowiązują organizatorów wycieczek, informuję, iż kuratoria oświaty przed każdym sezonem wycieczkowym organizują spotkania i konferencje adresowane do organizatorów wycieczek związane z tematyką bezpieczeństwa uczniów przebywających na koloniach i obozach. Zawiązywane są również koalicje lokalnych służb, które mają za zadanie sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem wycieczających dzieci. Kuratoria stale współpracują z Policją, Inspekcją Transportu Drogowego, Państwową Strażą Pożarną, Państwową Inspekcją Sanitarną oraz Inspekcją Nadzoru Budowlanego.

Działania podejmowane w ramach ww. współpracy dotyczą:

- przeprowadzania kontroli placówek wycieczek dzieci i młodzieży,
- podejmowania interwencji w sytuacjach kryzysowych,
- promowania akcji, kampanii oraz działań edukacyjnych, propagujących bezpieczne zachowania w okresie wakacyjnym,
- bieżącej wymiany informacji na temat istniejących potrzeb i problemów.

3. Ministerstwo Edukacji Narodowej uczestniczyło w pracach Sejmowej Podkomisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia poselskiego projektu ustawy o zmianach ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Zgodnie z projektem, w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) w art. 92a dodaje się ust. 1a, który doprecyzowuje kto może sprawować opiekę nad dziećmi i młodzieżą w czasie wycieczek.

Obecnie projekt zmian w ww. zakresie jest przedmiotem prac legislacyjnych prowadzonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

4. Nadmieniam, że w okresie tegorocznych letnich wakacji w publicznej bazie wypoczynku zostało zarejestrowanych 18 103 różnych form wypoczynku, w których wzięło udział 841 000 dzieci i młodzieży, zgodnie z poniższym zestawieniem.

Tab. 1. Wypoczynek dzieci i młodzieży w 2012 r.

Województwo	Liczba turnusów organizowanych poza miejscem zamieszkania w kraju / liczba uczestników		Liczba turnusów organizowanych poza miejscem zamieszkania za granicą / liczba uczestników		Liczba turnusów organizowanych w miejscu zamieszkania / liczba uczestników		Razem liczba turnusów / liczba uczestników	
Dolnośląskie	940	48 044	126	4 823	184	8 177	1250	61 044
Kujawsko - Pomorskie	626	28 927	84	1 717	193	6 246	903	36 890
Lubelskie	678	33 248	123	4 754	77	3 673	878	41 675
Lubuskie	324	16 228	35	1 132	114	3 639	473	20 999
Łódzkie	829	38 425	97	4 192	119	4 759	1045	47 376
Małopolskie	1 051	48 728	244	10 611	162	10 410	1457	69 749
Mazowieckie	2 047	110 695	253	11 868	641	32 337	2941	154 900
Opolskie	310	16 948	102	4 233	208	7 113	620	28 294
Podkarpackie	464	23 981	69	4 873	123	4 340	656	33 194
Podlaskie	303	15 051	8	333	80	2 704	391	18 088
Pomorskie	971	44 958	59	2 373	203	7 351	1233	54 682
Śląskie	1 325	62 712	429	18 456	521	21 836	2275	103 004
Świętokrzyskie	226	11 894	72	3 532	35	1 081	333	16 507
Warmińsko - Mazurskie	261	14 089	84	3 868	327	15 855	672	33 812
Wielkopolskie	1 224	55 059	184	8 263	669	19 860	2077	83 182
Zachodnio - pomorskie	717	31 155	44	1 130	138	5 319	899	37 604
razem:	12296	600 142	2013	86 158	3794	154 700	18103	841 000

Kuratoria oświaty, które sprawują nadzór nad organizowanym wypoczynkiem przeprowadziły 3475 kontroli. Co roku kuratoria oświaty planują kontrole wypoczynku, czasem oprócz zaplanowanych, przeprowadzają kontrole na

wniosek właściwych służb, rodziców bądź innych kuratoriów. Liczbę zaplanowanych i przeprowadzonych kontroli przedstawia poniższa tabela.

Tab. 2. Kontrola wypoczynku dzieci i młodzieży w 2012 r.

Województwo	Liczba zaplanowanych kontroli	Liczba wszystkich przeprowadzonych kontroli
Dolnośląskie	43	53
Kujawsko - Pomorskie	200	215
Lubelskie	156	156
Lubuskie	92	108
Łódzkie	141	141
Małopolskie	240	345
Mazowieckie	128	131
Opolskie	156	164
Podkarpackie	62	60
Podlaskie	65	68
Pomorskie	200	210
Śląskie	561	590
Świętokrzyskie	60	63
Warmińsko - Mazurskie	305	325
Wielkopolskie	305	305
Zachodnio - pomorskie	528	541
razem:	3242	3475

W czasie kontroli, w ramach czynności nadzoru pedagogicznego dokonywane są przeglądy obiektów pod kątem zapewnienia uczestnikom bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu. Szczegółowej analizie podlega dokumentacja pedagogiczna świadcząca o zapoznaniu uczestników z regulaminami w zakresie bezpieczeństwa, a także dokumentacja dotycząca kwalifikacji kadry pedagogicznej, ratownika, lekarza, pielęgniarki lub innej kadry specjalistycznej. W celu uzyskania opinii uczestników na temat funkcjonowania placówki wypoczynku głównie pod kątem opieki, klimatu placówki, organizacji zajęć oraz

ich atrakcyjności, bardzo często prowadzone są rozmowy indywidualne z uczestnikami wycieczki.

Najczęstszymi uchybieniami, w trakcie kontroli wycieczki w 2012 r., które zostały stwierdzone przez wizytatorów kuratoriów oświaty są:

- brak planów pracy wychowawczej grup, brak szczegółowych zakresów czynności wychowawców lub zbyt ogólne prowadzenie dokumentacji pedagogicznej wychowawców związanej z realizacją programu, przez co nie oddające faktycznej pracy wychowawczej;
- brak dzienników zajęć grup wychowawczych lub nierzetelne ich prowadzenie;
- błędy i braki w kartach kwalifikacyjnych uczestników;
- brak regulaminów dotyczących funkcjonowania wycieczki;
- brak dokumentów potwierdzających kwalifikacje kadry;
- niewystarczający nadzór nad wycieczką przez kierownika placówki;
- zbyt późne zgłaszanie do kuratorium oświaty informacji o organizowanym wycieczki;
- brak informacji o zmianie kadry wychowawczej;
- brak oddzielnej funkcji kierownika kolonii i wychowawcy grupy;
- liczebność grup niezgodna z obowiązującymi przepisami lub ze zgłoszeniem.

W celu eliminowania ww. uchybień kuratoria oświaty, podobnie jak w latach ubiegłych, będą organizować akcje edukacyjno – informacyjne adresowane do organizatorów wycieczki.

Minister Edukacji Narodowej ogłosił rok szkolny 2012/2013 *Rokiem Bezpiecznej Szkoły*. Zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa dzieci i młodzieży podczas wycieczki zimowej oraz letniego będą miały swoje istotne miejsce w obszarze działań podejmowanych w ramach *Roku Bezpiecznej Szkoły*.

2 wyrazami sroczunku

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

Tadeusz Ślawecki
SEKRETARZ STANU